Journal of Liberal Arts, Thammasat University
วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
Journal homepage: https://so03.tci-thaijo.org/index.php/liberalarts/index

ปัญหาการล่ามตัวเลขในการล่ามจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย : กรณีศึกษาการฝึกจดบันทึกด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลข[i]

พัชราพร แก้วกฤษฎางค์*
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

The Difficulty of Interpreting Numbers in Japanese-to-Thai Interpreting: A Case Study of Practicing Note-taking with the Digit Comparison

Patcharaporn Kaewkitsadang*
Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:
Received 9 May 2025
Revised 14 June 2025
Accepted 19 June 2025

คำสำคัญ

การล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย
การล่ามตัวเลข
การจดบันทึก

* Corresponding author
E-mail address:
patcharaporn.k@arts.tu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้วิเคราะห์ปัญหาการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยและการจดบันทึก กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาวิชาการแปลแบบล่าม รวม 25 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนล่ามได้ถูกต้องเฉลี่ยรวมในระดับดีพอใช้ ปัญหาการล่ามตัวเลขมักพบตั้งแต่หลักล้าน ข้อผิดพลาดหลัก ได้แก่ หลักเลข การล่ามเพียงบางส่วน และล่ามตัวเลขบางตัวผิด สาเหตุหลักมาจากปัญหาการฟัง การจดจำ จดบันทึกและการแปลงหลักเลข แม้ผลทดสอบทางสถิติไม่พบว่ารูปแบบการจดบันทึกส่งผลต่อความถูกต้องในการล่าม อย่างไรก็ดี ผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงมีการจดบันทึกด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลขมากกว่ารูปแบบอื่น ตารางเปรียบเทียบหลักเลขเป็นวิธีหนึ่งในการฝึกฝนการจดบันทึกและการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยของผู้เรียนชาวไทย

[i] บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของของงานวิจัยเรื่อง “ปัญหาการล่ามตัวเลขในการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย : กรณีศึกษาการฝึกจดบันทึกด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลข” ได้รับงบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเภททุนวิจัยทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2567 (สัญญาเลขที่ 12/2567) และได้รับการรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ (รหัสโครงการวิจัยเลขที่ SSTU-EC 101/2567)

Keywords:
Japanese-Thai interpreting,
interpreting numbers,
note-taking

Abstract

This research analyzed problems related to interpreting numbers and note-taking in the context of Japanese-to-Thai interpreting. The participants in this study were 25 students enrolled in interpreting courses. The findings indicate that students' overall accuracy in numerical interpretation was moderate, with difficulties emerging from the millionth place. The principal error types observed included inaccuracies in unit conversion, partial interpretation, and specific numeral errors. These errors were primarily attributed to listening comprehension deficiencies, memory retention, note-taking, and the conceptual conversion of numerical units. The study did not reveal a statistically significant correlation between note-taking styles and the accuracy of numerical interpretation. Nevertheless, students who achieved higher performance scores more frequently employed a digit comparison table compared to other note-taking styles. Systematic practice using digit comparison tables is proposed as a pedagogical strategy to enhance note-taking and numerical interpretation competence in Japanese–to-Thai interpretation among Thai learners.

1. ที่มาและความสำคัญ

จากผลสำรวจบัณฑิตสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2565[1] พบว่าบัณฑิตราวกึ่งหนึ่งทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทักษะการแปลและการล่าม การพัฒนาบัณฑิตให้มีความพร้อมสำหรับปฏิบัติงานแปลและล่ามจึงเป็นสิ่งสำคัญ

การล่ามต้องใช้ทักษะการฟัง การจดจำ การจดบันทึก การวิเคราะห์ตีความ การพูด การสื่อสารประกอบกันหลายด้านในคราวเดียวกัน จึงมิใช่เรื่องง่าย โดยเฉพาะการล่ามเกี่ยวกับตัวเลขเป็นเรื่องยากเรื่องหนึ่งสำหรับล่ามภาษาญี่ปุ่น (กนก รุ่งกีรติกุล, 2566ก, น. 58) เนื่องจากระบบการนับที่แตกต่างกันระหว่างภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยทำให้การล่ามตัวเลขจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นและจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยในจำนวนหลักล้านขึ้นไปค่อนข้างยาก และอาจเกิดความผิดพลาดได้ง่าย (บุษบา บรรจงมณี, 2549, น. 96) นอกจากนี้ ศศี จันทร์ประพันธ์ (2559, น. 76) กล่าวว่า “การล่ามตัวเลขจึงต้องอาศัยการฝึกฝนเพื่อให้สามารถถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำครบถ้วนและรวดเร็ว การจดบันทึกโดยใช้เครื่องมือช่วยต่าง ๆ เช่น ตารางเทียบคำอ่านตัวเลขไทย-อังกฤษ ตารางเทียบปีพุทธศักราช-คริสต์ศักราช วิธีการจดตัวเลขจำนวนนับแบบแยกส่วน ล้วนเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดภาระทางปัญญาให้ล่าม และช่วยให้ล่ามสามารถแปลเนื้อหาทั้งหมดได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถสื่อสารเนื้อหาที่เป็นตัวเลขได้อย่างชัดเจนถูกต้องและเป็นธรรมชาติ”

การล่ามตัวเลขเป็นสิ่งที่มิอาจหลีกเลี่ยงได้ในการปฏิบัติงานล่ามในทุกสาขา โดยเฉพาะในการล่ามที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจซึ่งมักพบข้อมูลที่เป็นตัวเลขจำนวนมาก ข้อมูลตัวเลขเป็นข้อมูลสำคัญ ล่ามต้องถ่ายทอดอย่างถูกต้องครบถ้วน งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการล่ามตัวเลขและการจดบันทึกในการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาการล่ามตัวเลขและการจดบันทึกที่มีประสิทธิผล ผู้เรียนและล่ามมือใหม่สามารถนำไปฝึกฝนเพื่อพัฒนาการล่ามของตนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและฝึกล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้วิเคราะห์ปัญหาการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยและวิเคราะห์การจดบันทึกของผู้เรียนผ่านการฝึกการล่ามตัวเลขด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลข

งานวิจัยนี้ศึกษาการล่ามแบบพูดสลับ (Consecutive interpreting) โดยวิเคราะห์เฉพาะการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เรียนที่ไม่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานล่าม จึงเป็นเรื่องยากที่จะสามารถล่ามแบบพูดพร้อม (Simultaneous interpreting) ได้

[1] ข้อมูล ณ 20 มีนาคม 2567

3. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 การวิจัยการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย

ล่ามมีความสำคัญในการสื่อสารระหว่างภาษา ในทวีปยุโรปมีการศึกษาเกี่ยวกับการล่ามตั้งแต่ทศวรรษที่ 1930 เริ่มมีการสอนการล่ามในมหาวิทยาลัยในทวีปยุโรปในช่วงทศวรรษที่ 1930-1940 และในช่วงต้นทศวรรษ 1990 มีการใช้คำว่า “Interpreting Studies” ในงานวิจัยที่เผยแพร่ระดับนานาชาติ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการล่ามได้รับการยอมรับในฐานะศาสตร์หนึ่งที่แยกออกจากศาสตร์การแปล (Pöchhacker, 2010, p. 158)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการล่ามในประเทศญี่ปุ่นในยุคแรกการล่ามถูกจัดอยู่ในแขนงหนึ่งของการแปล เนื่องจากการแปลและการล่ามมีความเกี่ยวข้องกันและการแปลเป็นพื้นฐานของการล่าม อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 เริ่มมีการส่งคณะบุคคลไปศึกษาดูงานและฝึกฝนการล่าม ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา จึงเริ่มมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการล่ามเพิ่มขึ้น และนับจากทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา การศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการล่ามกับสาขาวิชาอื่นเพิ่มมากขึ้น เช่น การล่ามชุมชนในสังคมพหุวัฒนธรรม บทบาทของล่าม ซึ่งเกี่ยวโยงกับการวิจัยด้านการสื่อสาร สังคมวิทยาและกฎหมาย (Takeda, 2021a, pp. 156-157)

การวิจัยเกี่ยวกับการล่ามรวมถึงการวิจัยเกี่ยวกับการแปลภาษาญี่ปุ่น-ไทยในประเทศไทยพบน้อยมาก (สมเกียรติ เชวงกิจวณิช และ กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ คะตะกิริ, 2568, น. 51) งานวิจัยด้านการล่ามส่วนใหญ่เป็นการวิจัยการล่ามภาษาตะวันตกและมีแนวโน้มอิงศาสตร์การแปล เช่น ธารทิพย์ แก้วทิพย์ (2545) หนังสือและงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทยพบได้บ้าง เช่น บุษบา บรรจงมณี (2547) บุญชู ตันติรัตนสุนทร (2552) แต่จำนวนน้อยมาก อย่างไรก็ดี พบงานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทยเพิ่มขึ้นหลังปี ค.ศ. 2000 มีกนก รุ่งกีรติกุล (2566ข) ณรงค์ศักดิ์ พิชญพิศุทธิ์ (2567) เป็นอาทิ งานวิจัยเกี่ยวกับการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการล่าม ความคาดหวังต่อล่าม คุณสมบัติล่าม การสำรวจปัญหาของล่าม เช่น บุษบา บรรจงมณี (2547) วรรณิดา ยืนยงค์ และ สมเกียรติ เชวงกิจวณิช (2562) Yamamoto (2020) และงานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับล่ามธุรกิจ ล่ามอุตสาหกรรม เช่น พัชยา โสภณสิทธิพงศ์ (2560) ณัฏฐิรา ทับทิม (2565) แม้มีงานวิจัยเกี่ยวกับล่ามการแพทย์ อาทิ สิริขวัญ สงวนผล (2555) Nishikito (2017) มธุรส แพทย์ชีพ และ Shinohara Nobuaki (2562) แต่ประเด็นการศึกษายังคงเกี่ยวกับความต้องการล่าม ความคาดหวังต่อล่าม คุณสมบัติล่าม การสำรวจปัญหาของล่าม นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าวล้วนเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยส่วนใหญ่ คือ ล่ามอาชีพ ซึ่งมีทั้งล่ามมือใหม่และล่ามที่มีประสบการณ์ ในอีกด้านหนึ่ง งานวิจัยที่ศึกษาจากมุมมองด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมสามารถพบได้บ้าง เช่น นันท์ชญา มหาขันธ์ (2556) รัชนี ปิยะธำรงชัย (2561) แต่มีจำนวนน้อยมาก ในช่วงหลังเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ปี ค.ศ. 2020 เริ่มพบงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนล่ามภาษาญี่ปุ่นที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นหลัก เช่น กนก รุ่งกีรติกุล (2566ข) ณรงค์ศักดิ์ พิชญพิศุทธิ์ (2567) แต่ยังพบจำนวนน้อยมากเช่นกัน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยด้านการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย กล่าวได้ว่าการศึกษาวิจัยด้านการล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทยยังมีจำนวนน้อยมากและมิใช่กระแสหลักในแวดวงการวิจัยด้านภาษาญี่ปุ่นและญี่ปุ่นศึกษา งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการสำรวจคุณสมบัติล่ามและสำรวจปัญหาของล่ามในภาพรวม มิได้เจาะลึกประเด็นปัญหาเฉพาะและมิได้มุ่งเน้นวิจัยด้านการเรียนการสอนล่ามหรือการฝึกฝนเพื่อแก้ไขปัญหาประเด็นเฉพาะ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงศึกษาประเด็นเฉพาะด้านการล่ามตัวเลขซึ่งเป็นเรื่องยากในการล่าม เมื่อพูดถึงการล่ามตัวเลขมักพบปัญหา 4 ด้าน กล่าวคือ 1) การแปลงหลักเลข 2) ตัวเลขที่มีระบบการอ่านแบบญี่ปุ่นและการอ่านแบบจีน 3) การล่ามตัวเลขที่เสียงคล้ายกัน 4) จำนวนที่มีการแปลงหน่วยข้ามวัฒนธรรม เช่น จาก “tsubo” เป็น “ไร่” งานวิจัยนี้มุ่งเน้นศึกษาการล่ามตัวเลขเพื่อพัฒนาการฝึกฝนและการเรียนการสอนล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย รวมถึงเป็นแนวทางฝึกฝนเพื่อป้องกันปัญหาข้อผิดพลาดในการล่ามที่อาจเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนก้าวสู่เส้นทางล่ามอาชีพ

3.2 การล่ามตัวเลข

ตัวเลขมีหลายลักษณะ แต่ตัวเลขที่มักปรากฏในการล่ามสามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ ตัวเลขกำกับ ตัวเลขวันที่ปีพุทธศักราชหรือคริสต์ศักราช และตัวเลขจำนวน

1) ตัวเลขกำกับ เป็นตัวเลขเพื่อให้รู้ว่าหมายถึงสิ่งใด เช่น หมายเลขห้อง หมายเลขโทรศัพท์ ศศี จันทร์ประพันธ์ (2559, น. 65) กล่าวว่าตัวเลขกลุ่มนี้เป็นตัวเลขที่จดบันทึกช่วยจำและแปลได้ง่ายที่สุด เนื่องจากมักเป็นตัวเลขจำนวนไม่เกิน 10 หลัก และสามารถแปลได้ด้วยการจับคู่ตัวเลขภาษาต้นทางกับตัวเลขภาษาปลายทางได้เลย แม้ตัวเลขกำกับจะแปลได้ง่ายกว่าตัวเลขในกลุ่มอื่น แต่มีข้อควรระวังในการแปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาญี่ปุ่นบางประการ ข้อควรระวังข้อแรก คือ ตัวเลขที่มีเสียงคล้ายกัน เช่น 1 (ichi), 7 (shichi), 8 (hachi) และตัวเลขบางตัวในภาษาญี่ปุ่นสามารถอ่านได้หลายแบบ เช่น ตัวเลข 0 (ศูนย์) สามารถอ่านว่า “zero” “rei” “maru” ตัวเลข 4 สามารถอ่านว่า “shi” “yon” “yo” ล่ามต้องฟังให้ถูกต้อง มิฉะนั้นอาจเกิดความผิดพลาดในการล่ามได้ นอกจากเสียงที่คล้ายกันและตัวเลขบางตัวมีเสียงอ่านหลากหลายแล้ว ข้อควรระวังอีกประการ คือ ความยาวของพยางค์และจังหวะการออกเสียงที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น หมายเลขโทรศัพท์ 02-218-3564 กรณีเป็นตัวเลขปกติที่ไม่ใช่หมายเลขโทรศัพท์ จะออกเสียงภาษาญี่ปุ่นว่า “zero-ni-ni-ichi-hachi-san-go-roku-yon” แต่กรณีเป็นหมายเลขโทรศัพท์ ชาวญี่ปุ่นออกเสียงว่า “ze+ro+ni+i / ni+i+i+chi / ha+chi (no) / sa+n+go+o / ro+ku+yo+n” เนื่องจากแบ่งการออกเสียงออกเป็นท่อนละ 2 haku (haku หรือ mora คือ หน่วยการนับเสียงในภาษาญี่ปุ่น หมายถึง การเปล่งเสียงแต่ละครั้งที่มีความยาวเท่ากัน) ติดต่อกันสองครั้งรวมเป็น 4 haku ตัวเลข 2 (ni), 5 (go) เมื่อต้องออกเสียงร่วมกับตัวเลขอื่นเพื่อให้ได้เป็น 4 haku เสียงตัวเลขทั้งสองจึงออกเป็นเสียงยาว “ni+i” “go+o” สำหรับ 8 ซึ่งเป็นตัวเลขเดี่ยวหรือจับคู่กับตัวเลขอื่นไม่ได้จะแยกออกเสียงต่างหากโดยจะออกเป็น 2 haku เห็นได้ว่าชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการรักษาจังหวะการออกเสียงเพื่อให้เข้าใจง่าย (กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ คะตะกิริ และคณะ, 2557, น. 19-20) ดังนั้น

ล่ามจึงต้องเข้าใจจังหวะการออกเสียงและฟังให้ถูกต้องพร้อมจดบันทึกตัวเลขเพื่อลดภาระสมองในการจดจำตัวเลขกำกับเหล่านั้น

2) ตัวเลขวันที่ ปีพุทธศักราช คริสต์ศักราช รัชศก ระบบการแสดงวันเดือนปีในภาษาญี่ปุ่นต่างจากภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่นเรียงจาก ปี-เดือน-วัน ขณะที่ภาษาไทยเรียงจาก วัน-เดือน-ปี ล่ามควรระวังในการล่ามตัวเลขวันที่ เนื่องจากวันที่ในภาษาไทยสามารถออกเสียงด้วยเลขกำกับปกติได้เลย เช่น วันที่ 1 ออกเสียงว่า “วันที่หนึ่ง” ขณะที่ในภาษาญี่ปุ่นมิได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป โดยเฉพาะวันที่ 1-10 และวันที่ 20 สำหรับการล่ามตัวเลขเดือน แม้ปัจจุบันผู้ฟังชาวไทยบางส่วนที่คุ้นเคยกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นหรือต่างชาติอื่นอาจสามารถเข้าใจได้ทันที แม้ล่ามจะแปล “ichigatsu” ว่า “เดือนหนึ่ง” แทน “เดือนมกราคม” แต่ในการล่ามเพื่อให้ผู้ฟังชาวไทยส่วนใหญ่เข้าใจง่าย ควรเปลี่ยนเป็นชื่อเดือนแบบไทย ในกรณีผู้พูดภาษาญี่ปุ่นต้นทางใช้ชื่อปีรัชศกแบบญี่ปุ่น ล่ามควรเปลี่ยนเป็นปีพุทธศักราชหรือคริสต์ศักราช เพื่อให้ผู้ฟังภาษาปลายทางที่เป็นชาวไทยสามารถเข้าใจได้ทันที เนื่องจากชาวไทยไม่คุ้นเคยกับปีรัชศกแบบญี่ปุ่น

3) ตัวเลขจำนวน เช่น จำนวนเงิน จำนวนประชากร ศศี จันทร์ประพันธ์ (2559, น. 71) กล่าวว่าตัวเลขจำนวนนับนี้เป็นตัวเลขที่ทำให้เกิดปัญหาในการล่ามมากที่สุด เนื่องจากความซับซ้อนและความแตกต่างระหว่างภาษา ระบบการนับจำนวนในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทยมีความแตกต่าง วิธีนับในภาษาญี่ปุ่นจะมีคำศัพท์เฉพาะสำหรับเลขหลัก สิบ ร้อย พัน หมื่น ร้อยล้าน ล้านล้าน ขณะที่ภาษาไทยมีคำศัพท์เฉพาะสำหรับเลขหลัก สิบ ร้อย พัน หมื่น แสน ล้าน แต่ไม่มีศัพท์เฉพาะสำหรับเลขหลักร้อยล้านและล้านล้านแบบในภาษาญี่ปุ่น วิธีนับเลขหลัก สิบ ร้อย พัน หมื่น ในภาษาญี่ปุ่นเหมือนกับวิธีนับในภาษาไทย แต่เมื่อเป็นเลขหลักแสน และหลักล้าน ในภาษาญี่ปุ่นใช้หลักหมื่นมาเป็นฐานนับ กล่าวคือ สิบหมื่นเท่ากับแสน ร้อยหมื่นเท่ากับล้าน เมื่อพันหลักล้าน ภาษาไทยใช้หลักล้านเป็นฐานนับ กล่าวคือ สิบล้าน ร้อยล้าน พันล้าน หมื่นล้าน แสนล้าน ล้านล้าน ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นใช้หลักหมื่นเป็นฐานนับต่อจนถึงสิบล้าน กล่าวคือ พันหมื่นเท่ากับสิบล้าน เมื่อเป็นเลขหลักร้อยล้าน ภาษาญี่ปุ่นใช้หลักร้อยล้านเป็นฐานนับ กล่าวคือ สิบร้อยล้านเท่ากับพันล้าน ร้อยร้อยล้านเท่ากับหมื่นล้าน พันร้อยล้านเท่ากับแสนล้าน และเมื่อถึงหลักล้านล้าน ภาษาญี่ปุ่นใช้หลักล้านล้านเป็นฐานนับต่อไป ดังนั้นด้วยความแตกต่างเหล่านี้ทำให้การล่ามตัวเลขจำนวนเป็นความท้าทายสำหรับล่ามและอาจเกิดความผิดพลาดได้ง่ายกว่าการล่ามตัวเลขกำกับหรือตัวเลขวันเดือนปี

3.3 การจดบันทึกในการล่าม

การล่ามในสถานการณ์ต่าง ๆ ล่ามไม่สามารถกำหนดความยาวของข้อความที่ผู้พูดพูดได้ ผู้พูดที่คุ้นเคยกับการสื่อสารผ่านล่ามจะมีจังหวะหยุดพูดเพื่อให้ล่ามสามารถแปลถ่ายทอดข้อความเหล่านั้นได้ อย่างไรก็ดี ล่ามอาจเจอสถานการณ์ที่ผู้พูดพูดต่อเนื่อง หรือหยุดเพื่อให้ล่ามแปลในจังหวะที่ไม่เหมาะสมนักในสถานการณ์เช่นนี้ การจดบันทึกจึงเป็นการช่วยให้ล่ามสามารถล่ามเนื้อหาเหล่านั้นได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน Gile (1995/2012) Sekine (2019) และกนกพร นุ่มทอง (2564) กล่าวถึงประโยชน์ของการจดบันทึกว่าสามารถช่วยให้ล่ามได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Jean-Francois Rozan นำเสนอการจดบันทึกอย่างเป็นระบบในปี ค.ศ. 1956 และเมื่อมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. 2002 รูปแบบการจดบันทึกของ Rozan ได้ส่งผลต่อวงวิชาการล่ามอย่างมาก และมีงานวิจัยเกี่ยวกับการจดบันทึกเพิ่มขึ้นในหลากหลายภาษา นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบรูปแบบการจดบันทึกอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น (Chen, 2016, p. 153) แม้ระบบและรูปแบบการจดบันทึกมีความหลากหลายและยังมีประเด็นที่ยังมีความเห็นต่าง แต่สรุปหลักการสำคัญที่เป็นแนวคิดเห็นพ้องร่วมกันเกี่ยวกับการจดบันทึกได้ดังนี้

1) จดความคิด มิใช่คำพูด หมายถึง การจดบันทึกมิใช่การจดคำที่ผู้พูดเปล่งออกมา แต่ต้องวิเคราะห์ทำความเข้าใจความหมายหรือความคิดของผู้พูดที่สะท้อนอยู่ในคำที่ผู้พูดเปล่งออกมาเสียก่อน แล้วจึงจดบันทึกสิ่งนั้น

2) ใช้ตัวย่อ กรณีคำมีความยาวมากกว่า 4-5 ตัวอักษร ควรจดบันทึกด้วยคำย่อ โดยปกติจะนำอักษรตัวแรกของคำมาใช้เป็นตัวย่อ หรือนำอักษรตัวแรกและตัวสุดท้ายของคำมาใช้เป็นตัวย่อ และใช้ตัวย่อแสดงเพศ กาล วัจนลีลา ทำเนียบภาษา และควรใช้ตัวย่อที่เข้าใจง่ายและใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวัน สิ่งสำคัญในการใช้ตัวย่อ คือ ความถูกต้องตรงตามเนื้อหาภาษาต้นทางและปราศจากความคลุมเครือ

3) จดบันทึกโดยแสดงความเชื่อมโยงระหว่างข้อความ ใช้ตัวย่อ สัญลักษณ์ แสดงความเชื่อมโยง

4) รูปแบบการปฏิเสธและการเน้น ใช้การขีดฆ่ากลางตัวอักษรหรือคำเพื่อแสดงความหมายการปฏิเสธ และใช้การขีดเส้นใต้เพื่อแสดงถึงสิ่งที่ต้องการเน้นย้ำ

5) จดในแนวดิ่งและเยื้องลดหลั่นลง เพื่อแสดงกลุ่มความหมายและง่ายต่อการย้อนไปอ่านทวน

หลักการจดบันทึกข้างต้นเป็นการสรุปจากมุมมองของภาษาตะวันตก เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส เป็นหลัก จึงทำให้บางหัวข้อไม่สามารถประยุกต์ใช้กับภาษาตะวันออก เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ได้อย่างมีประสิทธิผล แม้หลักการและรูปแบบการจดบันทึกมีความหลากหลาย แต่หลักสำคัญ คือ ต้องเรียบง่าย ชัดเจน ถูกต้องตรงความหมาย สำหรับประเด็นการจดบันทึกควรจดด้วยภาษาต้นทางหรือภาษาปลายทางนั้น มีทั้งฝ่ายที่กล่าวว่าควรจดบันทึกด้วยภาษาต้นทาง (Albl-Mikasa, 2006, 2008) ฝ่ายที่กล่าวว่าควรจดบันทึกด้วยภาษาปลายทาง (Seleskovitch, 1975, อ้างถึงใน Setton, 2002) และฝ่ายที่ผสมผสานภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง (Someya, 2017) นอกจากนี้ ทุกงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการจดบันทึกกล่าวว่าการจดบันทึกไม่จำเป็นต้องยึดรูปแบบตายตัว เนื่องจากมีความหลากหลายตามปัจเจกบุคคลด้วย แนวคิดดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดความคิดที่ว่าไม่จำเป็นต้องมีการสอนการจดบันทึกอย่างเป็นระบบ สอนเฉพาะเท่าที่จำเป็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการล่ามเป็นสำคัญ เนื่องจากการจดบันทึกเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์และมีความเป็นปัจเจกสูง ในอีกด้านหนึ่ง เช่น Ilg and Lambert (1996) มีแนวคิดว่าจำเป็นต้องสอนการจดบันทึกอย่างเป็นระบบแก่ผู้เรียนการล่าม แต่การอธิบายและการสาธิตการจดบันทึกควรอยู่ในส่วนท้ายของรายวิชาการล่าม Someya (2005) กล่าวว่าการจดบันทึกเป็นทักษะสำคัญหนึ่งที่ล่ามควรฝึกฝน Morishita (2018) และ Chanprapun (2020) กล่าวถึงการจดบันทึกว่าเป็นการช่วยลดภาระสมองขณะปฏิบัติงานล่าม ผู้เป็นล่ามต้องฟังข้อมูลให้เข้าใจเนื้อความก่อนจึงจดบันทึก

โดยจดเฉพาะคำสำคัญ นอกจากนี้ Komatsu (2022) สรุปว่าการจดบันทึกไม่มีรูปแบบตายตัว ล่ามมักจดบันทึกด้วยสัญลักษณ์ ตัวย่อ ข้อมูลที่ล่ามจดมักเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลข วิสามานยนามจำพวกชื่อเฉพาะ ชื่อประเทศ ชื่อเมือง แต่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกฝนการจดบันทึกอย่างเป็นระบบเช่นกัน

แม้งานวิจัยที่ผ่านมาระบุว่าการจดบันทึกสามารถช่วยในการล่าม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากด้านของผู้เรียนหรือล่ามฝึกหัด การจดบันทึกอาจเป็นอุปสรรคต่อการล่าม เนื่องจากต้องใช้ภาระทางปัญญาในการจดบันทึกพร้อมกับการฟังและทำความเข้าใจความหมายในคราวเดียวกัน การจดบันทึกอาจส่งผลให้ประสิทธิภาพในการฟังและความจำลดลง (Gile, 1995/2012; Her, 2001) การจดบันทึกจึงควรทำเท่าที่จำเป็นเพื่อเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นความจำให้สามารถล่ามได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

การฝึกการล่ามและการจดบันทึก

Gile (1995/2012) นำเสนอแบบจำลองปฏิบัติการ Effort Models ซึ่งกล่าวถึงภาระหรือความพยายามปฏิบัติการ (Efforts) ในกระบวนการ 3 ด้าน ดังนี้

1) L: Listening and analysis Effort หมายถึง การฟังและวิเคราะห์ความหมายของข้อความในภาษาต้นทาง

2) P: Production Effort หมายถึง การผลิตหรือคิดคำแปลในภาษาปลายทางระหว่างฟังเสียงข้อความในภาษาต้นทาง

3) M: Memory Effort หมายถึง การจดจำความหมายและข้อความไว้ในความจำระยะสั้น (Short-term memory)

นอกจากนี้มีการระบุเพิ่มเติมว่ายังมี C: Coordination ซึ่งหมายถึง การประสาน L, P, M เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะในการล่ามแบบพูดพร้อม (Simultaneous interpreting) ล่ามต้องทำกระบวนการทั้งหมด (= L + M + P + C) นี้ในเวลาเดียวกัน ล่ามต้องฟัง วิเคราะห์ความหมาย จดจำ คิดหาคำแปล ประมวลทุกสิ่งเข้าด้วยกันในคราวเดียวภายใต้เวลาอันจำกัด

ในการล่ามแบบพูดสลับสามารถแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน (Takeda, 2021b) ดังนี้

ขั้นแรก = L + (N) + M + C ล่ามทำความเข้าใจวิเคราะห์ข้อความ บางครั้งอาจใช้การจดบันทึก (N = Note-taking) ร่วมด้วย ขั้นที่สอง = Rem + Read + P + C ล่ามเรียกความจำมาใช้ (Rem = Remembering) อ่านบันทึกที่จดไว้ (Read) แล้วแปลถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทาง

นอกจากนี้ Gile ได้อธิบายเกี่ยวกับข้อผิดพลาดในการล่ามว่าด้วยการที่ทรัพยากรสมองมีอยู่จำกัด ล่ามจึงต้องแบ่งสมองให้กับการทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสัดส่วนที่เหมาะสม หากเกิดปัญหาการบริหารจัดการจะส่งผลให้ล่ามไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาปลายทางอย่างมีคุณภาพได้ แนวทางแก้ไขปัญหาในการล่าม เช่น การขอให้ล่ามอีกคนช่วยจดบันทึกรายละเอียดจำพวกตัวเลข คำนามเฉพาะต่าง ๆ การแบ่งการล่ามด้วยการตัดแบ่งประโยคทีละท่อนเพื่อลดภาระสมองในการจดจำ ในการฝึกอบรมล่ามฝึกหัดหรือการเรียนการสอนล่ามรวมถึงการสอนภาษาต่างประเทศมีการนำแนวคิดของ Gile มาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง

การจดบันทึกโดยเฉพาะรายละเอียดจำพวกตัวเลข ข้อมูลจำเพาะต่าง ๆ ช่วยให้ล่ามสามารถจดจำและล่ามได้อย่างถูกต้องครบถ้วนมากกว่าการไม่จดบันทึก (กนกพร นุ่มทอง, 2564; Gile, 1995/2012; Sekine, 2019) อย่างไรก็ตาม การจดบันทึกอาจทำให้ล่ามโดยเฉพาะล่ามมือใหม่สูญเสียสมาธิในการฟังจนทำให้ฟังข้อมูลพลาดไป (Yamada, 2018) นอกจากนี้บางครั้งล่ามไม่สามารถใช้ประโยชน์จากบันทึกช่วยจำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นล่ามจึงไม่ควรใช้เวลาหรือใช้สมาธิกับการจดบันทึกช่วยจำมากเกินไป และควรจดอย่างมีระบบเพื่อความเข้าใจง่ายและสามารถเป็นประโยชน์ในการแปลเป็นภาษาปลายทางได้ในทันที (กนก รุ่งกีรติกุล 2566ก)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแม้การจดบันทึกในการล่ามไม่มีรูปแบบตายตัว แต่ต้องยึดหลักความเรียบง่าย ชัดเจน ถูกต้องตรงความหมาย จดเฉพาะข้อมูลที่จำเป็น เช่น ตัวเลข ชื่อเฉพาะ สามารถจดบันทึกด้วยภาษาต้นทางหรือภาษาปลายทางหรือผสมสองภาษา และเนื่องจากการจดบันทึกอาจกลับกลายเป็นภาระทางปัญญาและเป็นอุปสรรคในการล่ามสำหรับผู้เรียนหรือล่ามมือใหม่ การฝึกฝนการจดบันทึกจึงเป็นสิ่งสำคัญและสามารถช่วยให้การล่ามมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การล่ามตัวเลขและการจดบันทึก

ศศี จันทร์ประพันธ์ (2559) ศึกษาการแปลตัวเลขในการล่ามการประชุมไทย-อังกฤษและกล่าวถึงการแปลตัวเลขว่าเป็นปัญหาในการล่ามทุกรูปแบบ แม้ล่ามมักไม่มีปัญหากับการแปลตัวเลขกำกับเท่าใดนักกระนั้นล่ามควรจดตัวเลขที่ได้ยินจากภาษาต้นฉบับและแปลจากตัวเลขที่ตนจดไว้เสมอ เนื่องจากมักเกิดปัญหาในลักษณะการพูดตัวเลขสลับกัน ดังนั้นเพื่อป้องกันความผิดพลาด ผู้เรียนจึงควรใช้ตารางอ่านตัวเลขอังกฤษ-ไทยแบบสำเร็จรูปและควรจดด้วยเลขอารบิกเพื่อลดภาระสมองในการแปลงจากภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทาง สำหรับการล่ามตัวเลขวันที่ ปีพุทธศักราชหรือคริสต์ศักราช ล่ามควรจดตัวเลขวันที่ทุกครั้ง ล่ามสามารถแปลโดยใช้ตารางเทียบปีพุทธศักราชและคริสต์ศักราชช่วยในการแปลงปีพุทธศักราช สำหรับการล่ามตัวเลขจำนวนนับนั้นเป็นการล่ามตัวเลขที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดเนื่องจากความซับซ้อนและความแตกต่างระหว่างภาษา สิ่งที่ล่ามควรทำคือ เขียนจำนวนที่ได้ยินในภาษาต้นทางโดยใช้ระบบผสมระหว่างตัวเลขกับตัวอักษร เช่น 1,500 เขียนว่า 1 พัน 5 ร้อย หรือ 1 thousand 5 hundred ในการล่ามตัวเลขจำนวนนับ ล่ามต้องเข้าใจและแปลความหมายของจำนวนนับนั้นล่ามไม่สามารถจับคู่คำได้แบบง่าย ๆ จึงมักพบปัญหาที่เกิดจากการจับคู่คำในหลักพันล้านและหมื่นล้านในการล่ามจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ วิธีรับมือกับความซับซ้อนของตัวเลข คือ การวิเคราะห์แยกส่วนการจดตัวเลขด้วยระบบการจดที่ทำให้สามารถเทียบเคียงคำแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยและจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษได้โดยสะดวก จากนั้นจึงนำผลที่วิเคราะห์และจดแยกส่วนไว้มาประมวลพูดออกมาเป็นคำแปลในภาษาปลายทาง

การฝึกล่ามภาษาจีน-ไทยพบว่าการจดบันทึกด้วยตารางเทียบตัวเลขช่วยในการแปลงฐานเลขเช่นกัน กนกพร นุ่มทอง (2564) ศึกษาแนวทางการจดบันทึกในงานล่ามภาษาจีน-ไทยและไทย-จีนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข พบว่าในการจดบันทึกเกี่ยวกับตัวเลข ปัญหาสำคัญ คือ การแปลงค่าฐานเลข

ระหว่างภาษา เนื่องจากระบบตัวเลขและการนับของภาษาจีนและภาษาไทยมีความแตกต่างกัน หลักที่ไม่เป็นปัญหาคือ หน่วย สิบ ร้อย พัน หมื่น เนื่องจากเหมือนภาษาไทย แต่เมื่อเป็นหลักแสน หลักล้านขึ้นไป มักพบปัญหาในการล่ามอันเนื่องมาจากความแตกต่างของระบบการนับระหว่างภาษาไทย-จีน ดังนั้น การฝึกฝนการล่ามด้วยตารางแปลงค่าฐานเลขจะสามารถช่วยในการปฏิบัติงานล่ามเกี่ยวกับตัวเลขได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นฐานคณิตศาสตร์และทัศนคติที่ปฏิเสธสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเลขของผู้เรียนวิชาการล่ามส่งผลต่อการฝึกฝนการจดบันทึกและการแปลแบบล่าม ดังนั้นในการสอนการล่ามตัวเลข ผู้สอนควรอธิบายพื้นฐานคณิตศาสตร์และแสดงให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญของคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวันด้วย

บุษบา บรรจงมณี (2549) กล่าวถึงการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทยว่าเป็นสิ่งที่ยากสำหรับล่าม โดยเฉพาะตัวเลขหลักล้านขึ้นไป เนื่องจากระบบการนับเลขที่แตกต่างกันระหว่างภาษาญี่ปุ่นกับภาษาไทย ดังนั้นเพื่อให้สามารถจดบันทึกตัวเลขและแปลงตัวเลขได้รวดเร็ว จึงเสนอตารางเปรียบเทียบหลักเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทยและได้เสนอการฝึกฝนด้วยการฟังตัวเลขภาษาญี่ปุ่นแล้วเติมอักษรคันจิ อย่างไรก็ดี มิได้มีการกล่าวถึงความแตกต่างและประสิทธิผลของการฝึกแต่ละวิธีอย่างชัดเจน

กนก รุ่งกีรติกุล (2566ก) สรุปเกี่ยวกับการฝึกล่ามตัวเลขไว้ว่าล่ามต้องหาเทคนิคเฉพาะของตนเอง หมั่นฝึกฝนโดยใช้ตารางเทียบตัวเลข สำหรับการฝึกการล่ามเลขจำนวน ลำดับแรกควรจำจำนวนนับตั้งแต่หลักแสนและหลักล้านให้แม่นยำด้วยการฝึกฟังบ่อย ๆ จนคุ้นชิน จากนั้นฝึกจำหลักร้อยล้าน หรือ oku การแปลตัวเลขจากจำนวนหน่วยตั้งแต่หลักร้อยล้านขึ้นไปเป็นประเด็นที่ยากสำหรับผู้เรียน จึงมีการแนะนำให้ฝึกด้วยการนำเลขหน้าของหลักแปลรวมกันก่อนแล้วจึงใส่หน่วยล้านต่อท้าย อย่างไรก็ดี การแปลตัวเลขจำนวนเป็นเรื่องยาก หากล่ามมัวคิดแปลงตัวเลขในหัว อาจทำให้เนื้อหาส่วนอื่นบกพร่องได้

การล่ามตัวเลขโดยเฉพาะเลขจำนวนเป็นเรื่องยากสำหรับล่ามทั้งภาษาตะวันตก เช่น ภาษาอังกฤษ และภาษาตะวันออก เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ความยากในการล่ามตัวเลขเป็นสิ่งท้าทาย เนื่องด้วยระบบการนับที่แตกต่างกันระหว่างสองภาษา นอกจากนี้ข้อมูลตัวเลขเป็นข้อมูลที่เป็นภาระของสมอง เนื่องจากส่วนใหญ่ต้องจำแบบตัวต่อตัว ไม่สามารถสรุปหรือคาดเดาความหมายจากบริบทได้ ซึ่งต่างจากการล่ามข้อความที่เป็นข้อมูลเนื้อหาทั่วไป การจดบันทึกตัวเลขจึงช่วยลดภาระสมองในการจดจำ และช่วยให้สามารถล่ามได้อย่างถูกต้องแม่นยำ อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนหรือล่ามมือใหม่ที่ไม่คุ้นเคยกับการจดบันทึก การพยายามจดบันทึกตัวเลขอาจสร้างภาระและกลายเป็นอุปสรรคต่อการล่ามตัวเลขได้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยการฝึกฝนการล่ามและการฝึกจดบันทึกเพื่อให้สามารถถ่ายทอดได้อย่างแม่นยำครบถ้วนและรวดเร็ว การจดบันทึกโดยใช้เครื่องมือช่วยต่าง ๆ การใช้ตารางเทียบตัวเลข วิธีการจดตัวเลขจำนวนนับแบบแยกส่วน การแปลงกลับไปกลับมาระหว่างภาษาต้นทางและภาษาปลายทาง ล้วนเป็นเครื่องมือและวิธีที่ช่วยลดภาระทางปัญญาให้ล่าม ในการฝึกล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทย มีการเสนอตารางเปรียบเทียบหลักเลขในการฝึกแปลตัวเลข และการฝึกตัวเลขด้วยอักษรคันจิ อย่างไรก็ดี ยังไม่พบผลการศึกษาว่าการฝึกฝนหรือการจดบันทึกแบบใดมีประสิทธิภาพสูงสุดในการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายของงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา ญ. 488 การแปลภาษาญี่ปุ่นแบบล่ามในปีการศึกษา 2567 จำนวน 32 คน คุณสมบัติของนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชานี้ คือ เป็นผู้มีความสามารถเทียบเท่าระดับ N2 ของ Japanese-Language Proficiency Test (JLPT) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากมีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และคาดว่าสามารถเข้าร่วมตลอดโครงการได้ ในงานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย รวม 25 คน

4.2 เครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เสียงแบบทดสอบการล่าม แบบสอบถาม และกระดาษจดบันทึกที่มีตารางเปรียบเทียบหลักเลข

1) เสียงแบบทดสอบ

เสียงแบบทดสอบการล่ามตัวเลขและประโยคที่ใช้ในการทดสอบ ปรับจากบุษบา บรรจงมณี (2549) กนก รุ่งกีรติกุล (2566ก) Komatsu (2022) และข่าว NHK เสียงแบบทดสอบรวม 30 ข้อแบ่งเป็น 2 ส่วนหลักดังนี้

ส่วนที่ 1 การล่ามตัวเลขเพียงอย่างเดียวรวม 19 ข้อ ประกอบด้วยจำนวนเลขหลักสิบ 1 ข้อ เลขหลักร้อยถึงหลักพันล้านอย่างละ 2 ข้อ เลขหลักหมื่นล้าน 1 ข้อ และเลขหลักแสนล้าน 1 ข้อ ในการทดสอบไม่มีเลขหลักหน่วยและหลักล้านล้าน เนื่องจากหลักหน่วยมีเพียงตัวเลขเดียว โดยปกติจะสามารถจำและล่ามได้โดยไม่จำเป็นต้องจดบันทึก และสำหรับเลขหลักล้านล้านในภาษาไทยใช้จุดทศนิยม เช่น 2.23 ล้านล้าน จึงไม่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้

ส่วนที่ 2 การล่ามตัวเลขที่ปรากฏในประโยครวม 11 ข้อ ประกอบด้วยเลขหลักสิบถึงหลักแสนล้านปรากฏในประโยคอย่างละ 1 ข้อ เนื่องจากต้องการศึกษาว่าการมีบริบทประกอบจะเป็นตัวช่วยหรือเป็นอุปสรรคในการล่ามตัวเลข ตัวอย่างบทพูดเสียงแบบทดสอบที่เป็นประโยค “nihongo no shiken de 87 ten wo torimashita.

เกณฑ์ในการสร้างแบบทดสอบ

ส่วนตัวเลข ประกอบด้วยเลขหลักสิบถึงหลักแสนล้านและประกอบด้วย

- ตัวเลข 0-9
- มีเสียงที่คล้ายกัน เช่น ichi, hachi
- มีส่วนที่ผู้เรียนต้องเข้าใจว่าสิบ ร้อย พันไม่ออกเสียง 1 ทุกครั้ง เช่น 1,111
- ใช้โปรแกรมเสียง ondokusan ตั้งค่าที่ความเร็วปกติ (1) pitch ปกติ (0)

ส่วนตัวเลขที่ปรากฏในประโยค

- ประโยคมีความยาว 14-15 คำ โดยใช้ word count ของ Microsoft word 2019
- ประกอบด้วยศัพท์และไวยากรณ์ที่ไม่เกินระดับ JLPT N2
- ใช้โปรแกรมเสียง ondokusan ตั้งค่าที่ความเร็วปกติ (1) pitch ปกติ (0)

2) แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ส่วนหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามปลายปิดเกี่ยวกับการฝึกด้วยตารางเปรียบเทียบและประเมินตนเองในการล่ามตัวเลข รวม 8 ข้อ คำถามเป็นคำถามเชิงนิมานทั้งหมด คำถามเกี่ยวกับการล่ามอ้างอิงจากทฤษฎีการล่าม (Gile, 1995/2012) ด้านการฟัง การจดจำ การจดบันทึก และการถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง รูปแบบการตอบคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและใช้มาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert scale) 5 ระดับ

ตารางที่ 1

แบบประเมินตนเอง

	หัวข้อ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	ไม่ดี	แย่มาก
1	ตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการจดบันทึกได้					
2	ตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการล่ามตัวเลขได้					
3	นักศึกษาฟังและเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง					
4	นักศึกษาจดจำเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง					
5	นักศึกษาจดบันทึกได้อย่างรวดเร็วและไม่เสียสมาธิในการฟัง					
6	นักศึกษาใช้บันทึกช่วยในการล่ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7	นักศึกษาล่ามตัวเลขเป็นภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้อง					
8	นักศึกษาตอบสนองและล่ามตัวเลขได้อย่างรวดเร็ว					

การแปลผลคะแนน พิจารณาจากค่าเฉลี่ยโดยรวม กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2539, น. 64-70)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง ดีมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง ไม่ดี
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง แย่มาก

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นหลังการฝึกซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดมีดังนี้

1) ปัญหาที่นักศึกษาประสบในการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทย (เลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ) - ฟังไม่เข้าใจ (ตั้งแต่เลขหลัก...) ฟังเข้าใจแต่จำไม่ได้ (ตั้งแต่เลขหลัก...) - ฟังเข้าใจและจำได้แต่แปลงเป็นหน่วยตัวเลขภาษาไทยไม่ได้ (ตั้งแต่เลขหลัก...) - ฟังเข้าใจและจดโน้ตไว้แต่แปลงเป็นหน่วยตัวเลขภาษาไทยไม่ได้ (ตั้งแต่เลขหลัก...) - อื่น ๆ ...

2) นักศึกษาคิดว่าการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและตัวเลขในประโยคมีความยากง่ายอย่างไร และแตกต่างกันหรือไม่ เพราะเหตุใด

3) นักศึกษามีวิธีการจดโน้ตในการล่ามตัวเลขอย่างไร มีประสิทธิผลหรือไม่

เสียงตัวเลขและข้อความในแบบทดสอบได้รับการตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยเจ้าของภาษาผู้เชี่ยวชาญด้านเสียงภาษาญี่ปุ่นและอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านการล่ามภาษาญี่ปุ่น รวม 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญมีประสบการณ์ด้านการสอนการล่ามมากกว่า 15 ปี และเจ้าของภาษาซึ่งเป็นผู้สอนการออกเสียงภาษาญี่ปุ่นในระดับอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหาว่าคุณลักษณะของเครื่องมือที่สามารถใช้วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์จริงและสามารถวัดเนื้อหาสาระได้อย่างครอบคลุมหรือไม่ ข้อคำถามที่มีค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ตั้งแต่ 0.8-1.00 จะนำไปใช้ในงานวิจัย

ในการตรวจสอบครั้งแรกพบข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.8 คือ ข้อ 10,12,13 และ 17 ผู้วิจัยจึงแก้ไขและรับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านอีกครั้ง หลังตรวจสอบข้อคำถามทั้ง 4 ข้อ และได้ค่า IOC 1.00 ข้อคำถามทุกข้อจึงมีค่า 1.00 ดังนั้น แบบทดสอบที่เป็นเครื่องมือในงานวิจัยนี้จึงมีความเที่ยงและมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเสียงต้นฉบับผู้เชี่ยวชาญด้านสัทศาสตร์ภาษาญี่ปุ่น ได้ตรวจสอบเสียงต้นฉบับที่จัดทำด้วยโปรแกรมเสียง ondokusan ค่าความเร็วปกติ (1) pitch ปกติ (0) พบว่าตัวเลขจำนวน 9 ข้อ มี accent ที่ไม่เป็นธรรมชาติ ผู้วิจัยจึงแก้ไขแล้วรับการตรวจสอบอีกครั้งจนกระทั่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพทุกข้อสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

สำหรับผลทดสอบความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในด้วยวิธีสัมประสิทธิ์ครอนบาค อัลฟา (Cronbach's Alpha) ของแบบทดสอบและแบบสอบถามได้ค่า 0.85 และ 0.76 ตามลำดับ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค อัลฟาที่มากกว่า 0.7 นับว่าสามารถนำไปใช้ได้ (ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และ ศิริชัย กาญจนวาสี, 2564, น. 146-153) ดังนั้นเครื่องมือในงานวิจัยนี้จึงมีความเชื่อมั่นและสามารถนำแบบสอบถามนี้ไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

นอกจากนี้ผู้วิจัยทดลองให้ล่ามอาชีพ 1 ท่าน และนักศึกษาผู้เคยศึกษาวิชาการแปลภาษาญี่ปุ่นแบบล่าม 2 ท่าน ทดลองล่ามเพื่อดูแนวโน้มค่าเฉลี่ยความเร็วและระยะเวลาสำหรับการทดสอบการล่าม และนำมาสู่ข้อสรุปว่าเวลาที่เหมาะสมในการให้ผู้เรียนทดสอบล่าม คือ 15 นาที ซึ่งสอดคล้องกับเซเลสโกวิตช์ (2565, น. 33) ที่กล่าวว่าล่ามจะสามารถล่ามได้อย่างมีคุณภาพได้ราว 3-15 นาที

3) กระดาษจดบันทึกที่มีตารางเปรียบเทียบหลักเลข

ระหว่างการฝึกการล่าม นักศึกษาฝึกด้วยการจดบันทึกในกระดาษที่มีตารางเปรียบเทียบหลักเลข อ้างอิงจากบุษบา บรรจงมณี (2549, น. 96) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ตารางเปรียบเทียบหลักเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทย

แสน	หมื่น	พัน	ร้อย	สิบ	ล้าน	แสน	หมื่น	พัน	ร้อย	สิบ	หน่วย
千	百	十	億	千	百	十	万	千	百	十	一

หมายเหตุ. ปรับจากบุษบา บรรจงมณี (2549, น. 96)

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การฝึกการล่ามตัวเลขและตัวเลขปรากฏในประโยคด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลขอ้างอิงจาก บุษบา บรรจงมณี (2549, น. 96) รูปแบบการฝึกมีดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ฝึกในชั้นเรียน 1 ครั้ง (ฝึกออนไซต์) และนอกชั้นเรียน 1 ครั้ง (ฝึกออนไลน์ดูแลการฝึกโดยผู้วิจัย)

สัปดาห์ที่ 2 ฝึกในชั้นเรียน 1 ครั้ง (ฝึกออนไซต์) และนอกชั้นเรียน 1 ครั้ง (ฝึกออนไลน์ดูแลการฝึกโดยผู้วิจัย)

การฝึกครั้งละราว 15 นาที (ไม่รวมเวลาเปิดเสียงต้นฉบับ เฉลย อธิบาย ตอบคำถาม) รวม 4 ครั้ง รวมเวลาฝึกราว 60 นาที เนื่องจากการล่ามเป็นงานที่ใช้สมาธิสูง ล่ามจะสามารถล่ามได้อย่างมีคุณภาพได้ราว 3-15 นาที (เซเลสโกวิตช์, 2565, น. 33)

หลังการฝึก ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการเปิดเสียงแบบทดสอบตัวเลข 2 ครั้ง แล้วให้กลุ่มตัวอย่างล่าม โดยในขณะล่ามสามารถจดบันทึกในกระดาษที่มีตารางเปรียบเทียบหลักเลขและกระดาษเปล่าได้ ผู้วิจัยรอจนกว่ากลุ่มตัวอย่างทำการล่ามเป็นภาษาไทย กรณีไม่สามารถล่ามได้ กลุ่มตัวอย่างสามารถแจ้งว่าล่ามไม่ได้ในข้อนั้น ๆ หลังเสร็จสิ้นการทดสอบ กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามความคิดเห็น ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ระหว่างเดือนสิงหาคม 2567 ถึงเดือนมีนาคม 2568

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งได้แก่ ความถูกต้องในการล่ามด้วยแบบทดสอบ และข้อคำถามแบบปลายปิดในแบบสอบถาม ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินความถูกต้องในการล่าม ผู้วิจัยประเมินเฉพาะความถูกต้องของการล่ามตัวเลขทั้งในการล่ามตัวเลขเพียงอย่างเดียวและการล่ามตัวเลขที่ปรากฏในประโยค โดยจะให้ 1 คะแนน หากล่ามตัวเลขได้ถูกต้อง แม้การล่ามบริบทคลาดเคลื่อนไปบ้าง

ช่วงระดับคะแนนอ้างอิงเกณฑ์การประเมินของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวคือ ระดับชั้นเลิศ (85 คะแนนขึ้นไป) ระดับดีมาก (75-84 คะแนน) ระดับดี (70-74 คะแนน) ระดับดีพอใช้ (65-69 คะแนน) ระดับพอใช้ (60-64 คะแนน) ระดับค่อนข้างอ่อน (50-59 คะแนน) ระดับอ่อน (40-49 คะแนน)

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้แก่ คำตอบในข้อคำถามแบบปลายเปิดและลักษณะการจดบันทึกด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) (สุภางค์ จันทวานิช, 2549, น. 144) การวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงปริมาณ วิเคราะห์สาระสำคัญของข้อมูล จับหน่วยความหมายหลักแล้วใส่รหัสกำกับด้วยกลุ่มข้อความ จากนั้นนำกลุ่มข้อความที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันมาจัดประเภทหมวดหมู่หัวข้อเรื่อง และสรุปผลจำนวนความถี่ของกลุ่มข้อความและหัวข้อเรื่องตามที่กำหนดไว้ งานวิจัยนี้กำหนดหน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหาโดยพิจารณาแนวคิดหลักของข้อความคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงคุณภาพวิเคราะห์และนำเสนอด้วยการพรรณนาปัญหาการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ลักษณะข้อผิดพลาด และการจดบันทึก และตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสามเส้า ได้แก่ ตรวจสอบจากวรรณกรรม ตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย และตรวจสอบยืนยันกับผลทดสอบของกลุ่มตัวอย่าง

5. ผลการวิจัย

ผู้เรียนที่กล่าวถึงในหัวข้อที่ 5 นี้ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมให้ความร่วมมือในงานวิจัยนี้ รวม 25 คน คะแนนการล่ามตัวเลขที่ปรากฏในผลการวิจัยในหัวข้อที่ 5 นี้ หมายถึง คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยคำนวณจาก 30 ข้อคำถามในแบบทดสอบ ช่วงระดับคะแนนอ้างอิงเกณฑ์การประเมินที่กล่าวแล้วในหัวข้อ 4.4

5.1 ผลทดสอบการล่ามตัวเลข

ค่าเฉลี่ยรวมคะแนนการล่ามตัวเลข คือ 67.73 คะแนน เลขหลักที่ผู้เรียนล่ามได้ถูกต้องมากที่สุด คือ เลขหลักสิบ เลขหลักร้อย เลขหลักพัน เลขหลักแสน เลขหลักหมื่น เลขหลักล้าน เลขหลักพันล้าน เลขหลักร้อยล้าน เลขหลักสิบล้าน เลขหลักแสนล้าน และเลขหลักหมื่นล้าน ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยคะแนนการล่ามตัวเลขอย่างเดียว คือ 74.74 คะแนน เลขหลักที่ผู้เรียนล่ามได้ถูกต้องมากที่สุด คือ เลขหลักสิบ และหลักร้อย ถัดมา คือ เลขหลักพัน เลขหลักแสน เลขหลักหมื่น เลขหลักล้าน เลขหลักพันล้าน เลขหลักร้อยล้าน เลขหลักสิบล้าน เลขหลักหมื่นล้าน และเลขหลักแสนล้าน ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยคะแนนการล่ามตัวเลขในประโยค คือ 60.73 คะแนน เลขหลักที่ผู้เรียนล่ามได้ถูกต้องมากที่สุด คือ เลขหลักสิบ และหลักร้อย ถัดมา คือ เลขหลักพัน เลขหลักหมื่น เลขหลักแสน เลขหลักร้อยล้าน เลขหลักพันล้าน เลขหลักแสนล้าน เลขหลักสิบล้าน เลขหลักล้าน และเลขหลักหมื่นล้าน ตามลำดับ

ตารางที่ 3

ผลทดสอบการล่ามตัวเลข (คะแนนเต็ม 100)

หลักเลข	การล่ามตัวเลข	การล่ามตัวเลขในประโยค	เฉลี่ยรวม
หลักสิบ	100	100	100
หลักร้อย	100	80	90
หลักพัน	96	76	86
หลักหมื่น	76	64	70
หลักแสน	82	60	71
หลักล้าน	74	**44**	**59**
หลักสิบล้าน	**56**	**48**	**52**
หลักร้อยล้าน	60	**52**	**56**
หลักพันล้าน	64	**52**	**58**
หลักหมื่นล้าน	**56**	**40**	**48**
หลักแสนล้าน	**48**	**52**	**50**
เฉลี่ย	**74.74**	**60.73**	**67.73**

ผลสรุปการทดสอบการล่ามตัวเลขหลังการฝึกพบว่าค่าเฉลี่ยรวมผู้เรียนสามารถล่ามได้ในระดับดีพอใช้ โดยการล่ามเฉพาะตัวเลขอย่างเดียวได้ในระดับดี และล่ามตัวเลขในประโยคได้ในระดับพอใช้ การล่ามตัวเลขมีอัตราล่ามได้ถูกต้องมากกว่าการล่ามตัวเลขที่ปรากฏในประโยค

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม หลักเลขที่ผู้เรียนค่อนข้างอ่อนถึงอ่อน คือ ตั้งแต่เลขหลักล้าน ในการล่ามตัวเลขอย่างเดียวเลขหลักที่ได้คะแนนระดับค่อนข้างอ่อนถึงอ่อน คือ ตั้งแต่หลักสิบล้าน ยกเว้นเลขหลักร้อยล้านและพันล้านได้ระดับพอใช้ ขณะที่ในการล่ามตัวเลขในประโยค เลขหลักที่ได้คะแนนระดับค่อนข้างอ่อนถึงอ่อน คือ ตั้งแต่หลักล้าน

5.2 ลักษณะข้อผิดพลาด

การวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขและการล่ามตัวเลขในประโยคด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา กำหนดหัวข้อกลุ่มข้อความข้อผิดพลาดดังนี้

1) ข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วน หมายถึง กรณีผู้เรียนสามารถตั้งต้นหลักเลขส่วนหน้าได้ถูกต้องแต่ไม่สามารถล่ามตัวเลขในส่วนต่อไปได้ครบถ้วน เช่น 205,167 มีการล่ามเพียง “สองแสน” หรือ “สองแสนห้าพัน” หรือ “สองแสนห้าพันหนึ่งร้อย” และกรณีผู้เรียนล่ามเพียงส่วนต้นหลักเลขกับส่วนท้ายหลักหน่วย เช่น “สองแสนอะไรสักอย่างหกสิบเจ็ด” (ผู้เรียนบางคนพูดออกมาว่า “อะไรสักอย่าง” หรือ “จุดจุดจุด” เมื่อไม่สามารถล่ามส่วนนั้น ๆ ได้) สำหรับกรณีผู้เรียนล่ามเพียงส่วนท้าย เช่น “อะไรสักอย่างร้อยหกสิบเจ็ด” จะไม่จัดอยู่ในข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วนนี้ แต่จะจัดอยู่ในข้อผิดพลาดหลักเลข เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถจับหลักตั้งต้นของจำนวนหลักเลขในภาษาญี่ปุ่นได้

2) ข้อผิดพลาดหลักเลข หมายถึง กรณีผู้เรียนตั้งต้นหลักเลขส่วนหน้าผิด เช่น 205,167 มีการล่ามผิดเป็น “สองหมื่นห้าพันแปดร้อยหกสิบเจ็ด” กรณีผู้เรียนตั้งต้นหลักเลขส่วนหน้าผิดและล่ามเพียงบางส่วน เช่น “สองหมื่นห้า” หรือ “สองล้านอะไรสักอย่างหกสิบเจ็ด” จะนับเป็นข้อผิดพลาดหลักเลขเท่านั้น

3) ข้อผิดพลาดตัวเลขบางตัว หมายถึง กรณีผู้เรียนสามารถตั้งต้นหลักเลขส่วนหน้าได้ถูกต้องและล่ามครบถ้วนถึงหลักหน่วย แต่มีการล่ามตัวเลขบางตัวผิด เช่น 205,167 มีการล่ามผิดเป็น “สองแสนห้าพันแปดร้อยหกสิบเจ็ด”

การวิเคราะห์ลักษณะข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขและการล่ามตัวเลขในประโยคเฉลี่ยรวมหลังการฝึกพบว่าการล่ามตัวเลขเพียงอย่างเดียวเลขหลักพันและหลักหมื่นพบข้อผิดพลาดในส่วนตัวเลขบางตัวมากที่สุด ขณะที่เลขหลักแสน หลักล้าน และหลักร้อยล้านพบข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วนมากที่สุด สำหรับเลขหลักสิบล้านและเลขหลักพันล้านจนถึงหลักแสนล้านพบข้อผิดพลาดหลักเลขมากที่สุด ขณะที่การล่ามตัวเลขในประโยคตั้งแต่เลขหลักร้อยถึงหลักหมื่นและเลขหลักร้อยล้านพบข้อผิดพลาดในส่วนตัวเลขบางตัวมากที่สุด ขณะที่เลขหลักแสนพบข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วนมากที่สุด สำหรับเลขหลักล้าน หลักสิบล้านและหลักพันล้านจนถึงหลักแสนล้านพบข้อผิดพลาดหลักเลขมากที่สุด

ตารางที่ 4

ลักษณะข้อผิดพลาด

	การล่ามเพียงบางส่วน		**หลักเลข**		**ตัวเลขบางตัว**	
ตัวเลข	**จำนวน (ข้อ)**	**เฉลี่ย**	**จำนวน (ข้อ)**	**เฉลี่ย**	**จำนวน (ข้อ)**	**เฉลี่ย**
สิบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ร้อย	0	0.00	0	0.00	0	0.00
พัน	0	0.00	0	0.00	2	**100.00**
หมื่น	0	0.00	0	0.00	12	**100.00**
แสน	5	**55.56**	0	0.00	4	44.44
ล้าน	7	**53.85**	0	0.00	6	46.15
สิบล้าน	5	22.73	12	**54.55**	5	22.73
ร้อยล้าน	9	**45.00**	7	35.00	4	20.00
พันล้าน	3	16.67	15	**83.33**	0	0.00
หมื่นล้าน	4	36.36	7	**63.64**	0	0.00
แสนล้าน	6	46.15	7	**53.85**	0	0.00
ตัวเลขในประโยค	**จำนวน**	**เฉลี่ย**	**จำนวน**	**เฉลี่ย**	**จำนวน**	**เฉลี่ย**
สิบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ร้อย	0	0.00	0	0.00	5	**100.00**
พัน	2	33.33	0	0.00	4	**66.67**
หมื่น	1	11.11	2	22.22	6	**66.67**
แสน	4	**40.00**	3	30.00	3	30.00
ล้าน	3	21.43	6	**42.86**	5	35.71
สิบล้าน	3	23.08	7	**53.85**	3	23.08
ร้อยล้าน	4	33.33	3	25.00	5	**41.67**
พันล้าน	2	16.67	8	**66.67**	2	16.67
หมื่นล้าน	1	6.67	12	**80.00**	2	13.33
แสนล้าน	1	8.33	10	**83.33**	1	8.33

ลักษณะข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและตัวเลขในประโยคมีแนวโน้มในทิศทางเดียวกัน สรุปได้ว่าข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขบางตัวโดยเฉพาะตัวเลขที่มีเสียงคล้ายกัน มักพบในการล่ามเลขหลักพันถึงหลักหมื่น ส่วนข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วนมักพบในการล่ามหลักเลขตั้งแต่หลักแสนขึ้นไป ส่วนข้อผิดพลาดหลักเลขมักพบในการล่ามตั้งแต่หลักล้านและหลักสิบล้านขึ้นไป นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า

หลักร้อยล้านผู้เรียนผิดพลาดหลักเลขน้อยกว่าผิดพลาดในการล่ามเพียงบางส่วนและผิดพลาดในการล่ามบางตัวเลข

5.3 การจดบันทึก

ผู้เรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน ใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขในการจดบันทึก ขณะที่ผู้เรียนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ใช้วิธีการจดบันทึกในแบบของตนแทนการใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลข โดยมีรูปแบบการจดบันทึก 4 รูปแบบหลัก ได้แก่ 1) จดตัวเลขพร้อมอักษรฮิรางานะหรือคันจิ เช่น 3 ⺡ ㇒ 2) จดตัวเลขพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรย่อภาษาอังกฤษ เช่น 3 k 3) จดด้วยตัวเลขอย่างเดียว และ 4) อื่น ๆ (จดด้วยเลขยกกำลัง)

5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการล่าม

ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาในขั้นตอนของการฟังตั้งแต่เลขหลักร้อยล้าน และการจดจำเนื้อหาของภาษาต้นทางตั้งแต่เลขหลักล้าน สำหรับกรณีปัญหาการแปลงหน่วยตัวเลขเป็นภาษาไทย ผู้เรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาตั้งแต่เลขหลักล้านเช่นกัน นอกจากนี้ผู้เรียนระบุว่าสมาธิหลุดทำให้ไม่สามารถฟังเข้าใจหรือจดบันทึกได้

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบการล่ามตัวเลขและตัวเลขในประโยค ลักษณะข้อผิดพลาดร่วมกับผลสรุปความคิดเห็นของผู้เรียน กล่าวได้ว่าปัญหาการล่ามตัวเลขโดยเฉพาะด้านการแปลงหลักเลขและการจดจำจดบันทึกมักพบตั้งแต่หลักล้าน ปัญหาหลัก คือ ปัญหาการฟังตัวเลข การแปลงหลักเลข การจดจำ การจดบันทึก และการไม่มีสมาธิ

5.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกการล่ามตัวเลขด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลขและการประเมินตนเอง

ผู้เรียนตอบแบบสอบถามรวม 25 คน (ร้อยละ 100) ผู้เรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตารางเปรียบเทียบหลักเลขเฉลี่ยรวมในระดับปานกลางที่ 3.36 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ผู้เรียนมีความเห็นต่อหัวข้อ “ตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการจดบันทึกได้” ในระดับ “ปานกลาง” (3.40) และ “ตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการล่ามตัวเลขได้” ในระดับ “ปานกลาง” (3.32) เช่นกัน

ความคิดเห็นของผู้เรียนในการประเมินการล่ามตัวเลขของตนต่อหัวข้อ “นักศึกษาฟังและเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (3.08) “นักศึกษาจดจำเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (2.80) “นักศึกษาใช้บันทึกช่วยในการล่ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (3.28) “นักศึกษาล่ามตัวเลขเป็นภาษาปลายทางได้อย่างถูกต้อง” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง” (2.92)

สำหรับหัวข้อ “นักศึกษาจดบันทึกได้อย่างรวดเร็วและไม่เสียสมาธิในการฟัง” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ไม่ดี” (2.40) และ “นักศึกษาตอบสนองและล่ามตัวเลขได้อย่างรวดเร็ว” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ไม่ดี” (2.48)

สำหรับผู้เรียนยังไม่อาจกล่าวได้ว่าตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการจดบันทึกและช่วยในการล่ามตัวเลขอย่างชัดเจน ผู้เรียนประเมินการล่ามตัวเลขของตนในระดับปานกลาง ทั้งขั้นตอนการฟัง การทำความเข้าใจเนื้อหา การจดจำ ความถูกต้อง และการใช้บันทึกช่วยจำ ขณะที่ผู้เรียนประเมินตนเองในระดับไม่ดีในด้านการจดบันทึกได้อย่างรวดเร็วโดยไม่เสียสมาธิในการฟัง และความรวดเร็วในการตอบสนองและล่ามตัวเลข

5.6 การล่ามตัวเลขและการล่ามตัวเลขในประโยค

สำหรับความคิดเห็นต่อข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและตัวเลขในประโยค ผู้เรียนจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน คิดว่าการล่ามตัวเลขอย่างเดียวง่ายกว่า ขณะที่ผู้เรียนจำนวน 6 คนคิดเป็นร้อยละ 24 คิดว่าการล่ามตัวเลขในประโยคง่ายกว่า และผู้เรียนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 8 คิดว่าไม่ต่างกัน

ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและการล่ามตัวเลขในประโยค สรุปได้ว่าผู้เรียนประเมินว่าการล่ามตัวเลขอย่างเดียวทำได้ง่ายกว่าการล่ามตัวเลขในประโยค เนื่องจากสามารถฟังเฉพาะตัวเลขและจดจำได้ง่ายกว่า แม้การล่ามตัวเลขในประโยคจะมีบริบทช่วยในการคาดเดาหลักเลขและความหมาย แต่ต้องใช้สมาธิสูงกว่าและต้องทำความเข้าใจเนื้อหาส่วนอื่นด้วยนอกจากตัวเลข ผู้เรียนจึงประเมินว่าการล่ามเฉพาะตัวเลขทำได้ง่ายกว่าการล่ามตัวเลขในประโยค

5.7 การจดบันทึก

สรุปความคิดเห็นต่อข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับวิธีการจดบันทึกในการล่ามตัวเลข ผู้เรียนตอบคำถามรวม 25 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 25 คน ผู้เรียนจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขในการจดบันทึก ขณะที่ผู้เรียนจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ใช้วิธีการจดบันทึกในรูปแบบของตนแทนการใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลข เมื่อตรวจสอบคำตอบเกี่ยวกับวิธีการจดบันทึกข้างต้นกับกระดาษจดบันทึกขณะปฏิบัติงานล่ามของผู้เรียนพบว่าสอดคล้องกัน และไม่พบผู้เรียนคนใดที่จดบันทึกถูกต้องแต่ล่ามเป็นภาษาไทยไม่ถูกต้อง

5.8 ความสัมพันธ์ระหว่างผลทดสอบการล่ามกับรูปแบบการจดบันทึก

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดบันทึกกับคะแนนความถูกต้องในการล่ามตัวเลขด้วย ANOVA ได้ค่า Sig. ($p<0.05$) ที่ 0.538 ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่า รูปแบบการจดบันทึกที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อคะแนนทดสอบการล่ามหลังการฝึกที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้มีความสามารถในการล่ามตัวเลขสูงและต่ำโดยแบ่งตามเกณฑ์ช่วงคะแนนเฉลี่ยรวมการทดสอบการล่ามตัวเลขหลังการฝึก การแบ่งนี้ไม่นับรวมผู้มีความสามารถระดับพอใช้ถึงระดับค่อนข้างอ่อน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบสองกลุ่มระหว่างผู้มีความสามารถสูงกับผู้มีความสามารถต่ำได้ชัดเจน

กลุ่มที่มีความสามารถสูง หมายถึง ผู้ที่ได้ระดับดีขึ้นไป รวม 13 คน กลุ่มที่มีความสามารถต่ำ หมายถึง ผู้ที่ได้ระดับอ่อน รวม 8 คน เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วย t-test ค่า Sig. ($p<0.05$) ที่ได้คือ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 หมายความว่าผู้เรียน 2 กลุ่มมีความแตกต่างกัน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ด้วยการทดสอบ Chi-Square ได้ค่า Pearson Chi-Square Sig. ($p<0.05$) ที่ 0.512 ซึ่งมากกว่า 0.05 หมายความว่าผู้เรียนกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำ ทั้ง 2 กลุ่ม มีการใช้รูปแบบการจดบันทึกที่ไม่ต่างกัน อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มมีความสามารถในการล่ามสูงกับต่ำพบว่ากลุ่มที่มีความสามารถสูงใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลข จดบันทึกด้วยตัวเลขพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรย่อภาษาอังกฤษ และจดบันทึกด้วยตัวเลขพร้อมอักษรภาษาญี่ปุ่น ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มที่มีความสามารถต่ำใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลข จดบันทึกด้วยตัวเลขพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรย่อภาษาอังกฤษ และจดด้วยตัวเลขทันทีที่ได้ยินในสัดส่วนที่เท่ากัน

แม้ผลการทดสอบทางสถิติไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดบันทึกกับความสามารถในการล่ามตัวเลข อย่างไรก็ดี ผู้เรียนในกลุ่มที่มีความสามารถในการล่ามตัวเลขสูงใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขมากกว่า ขณะที่กลุ่มที่มีความสามารถในการล่ามต่ำไม่พบแนวโน้มว่าใช้รูปแบบใดมากที่สุดอย่างชัดเจน

6. สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

6.1 ปัญหาการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทย

ผลการทดสอบการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและการล่ามตัวเลขในประโยคเฉลี่ยรวมพบว่าผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยรวมในระดับดีพอใช้ กรณีการล่ามตัวเลขเพียงอย่างเดียวได้คะแนนในระดับดี แต่เลขหลักที่ได้คะแนนระดับค่อนข้างอ่อนถึงอ่อน คือ ตั้งแต่หลักสิบล้าน สำหรับการล่ามตัวเลขในประโยคได้คะแนนในระดับพอใช้ เลขหลักที่ผู้เรียนค่อนข้างอ่อนถึงอ่อน คือ ตั้งแต่หลักล้าน เมื่อพิจารณาผลการทดสอบการล่ามตัวเลขโดยรวม ลักษณะข้อผิดพลาดร่วมกับผลสรุปความคิดเห็นของผู้เรียนกล่าวได้ว่าปัญหาการล่ามตัวเลขโดยเฉพาะด้านการแปลงหลักเลขและการจดจำจดบันทึกมักพบตั้งแต่หลักล้าน แสดงให้เห็นว่าการแปลงหลักเลขและการจดจำทำได้ยาก ดังนั้นผู้สอนควรพิจารณาการฝึกการแปลงหลักเลขและการจำ ร่วมกับการจดบันทึก

ผู้เรียนสามารถล่ามตัวเลขอย่างเดียวได้ถูกต้องมากกว่าการล่ามตัวเลขในประโยคสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่ระบุว่าการล่ามตัวเลขอย่างเดียวง่ายกว่าการล่ามตัวเลขในประโยค เนื่องจากสามารถฟังเฉพาะตัวเลขและจดจำได้ง่ายกว่า แม้การล่ามตัวเลขในประโยคจะมีบริบทช่วยในการคาดเดาหลักเลขและความหมาย แต่ต้องใช้สมาธิสูงกว่าและต้องทำความเข้าใจเนื้อหาส่วนอื่นด้วยนอกจากตัวเลข การล่ามเฉพาะตัวเลขจึงง่ายกว่าการล่ามตัวเลขในบริบท สรุปได้ว่าบริบทสามารถกลายเป็นอุปสรรคในการล่ามตัวเลขสำหรับผู้เรียน งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าบริบทมิได้เป็นตัวช่วยในการล่ามตัวเลขเสมอไป ดังนั้นผู้สอนควรพิจารณาเนื้อหาการฝึกการล่ามให้เหมาะสมโดยไม่ให้เป็นภาระทางปัญญาแก่ผู้เรียน

ข้อผิดพลาดหลักเลข ข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วน และข้อผิดพลาดการล่ามตัวเลขบางตัว เป็นลักษณะข้อผิดพลาดหลักที่พบในการล่ามตัวเลขของผู้เรียน ข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขบางตัว โดยเฉพาะตัวเลขที่มีเสียงคล้ายกัน มักพบในการล่ามเลขหลักพันถึงหลักหมื่น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อผิดพลาดในการล่ามตัวเลขอย่างเดียวและการล่ามตัวเลขในประโยคพบว่าเมื่อข้อมูลตัวเลขปรากฏในระดับประโยค ผู้เรียนรู้สึกว่ายากมากขึ้นและพบข้อผิดพลาดมากขึ้น สาเหตุหลักมาจากปัญหาการฟัง แม้ผู้เรียนฟังเข้าใจหลักเลข แต่ฟังหรือจดไม่ทันบางหลักหรือฟังเสียงผิด จึงล่ามผิดพลาดในบางตัวเลข โดยเฉพาะตัวเลขที่เสียงคล้ายกันและส่วนที่มีเลขศูนย์ ส่วนข้อผิดพลาดการล่ามเพียงบางส่วนมักพบในการล่ามหลักเลขตั้งแต่หลักแสนขึ้นไป แม้ผู้เรียนฟังเข้าใจหลักเลขและตัวเลขต่าง ๆ แต่ฟังหรือจดไม่ทันบางหลักโดยเฉพาะส่วนท้ายของจำนวนเลข จึงไม่สามารถล่ามได้ครบถ้วน ล่ามได้เพียงส่วนหน้าและล้มเลิกการล่ามส่วนที่เหลือ สาเหตุหลักมาจากการฟังพร้อมจดจำหรือจดบันทึก ผู้เรียนยังไม่สามารถฟังพร้อมจดจำหรือจดบันทึกได้อย่างมีสมาธิโดยเฉพาะเลขที่มีจำนวนหลัก 7 หลักขึ้นไป สอดคล้องกับข้อจำกัดความจำระยะสั้นที่สามารถจัดการกับหน่วยข้อมูลได้ราว 7±2 (Miller,1956) ส่วนข้อผิดพลาดหลักเลขมักพบในการล่ามหลักเลขตั้งแต่หลักล้านขึ้นไป สาเหตุหลักมาจากการฟังพร้อมจดจำหรือจดบันทึกและการแปลงหลักเลข เนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถฟังเข้าใจ จดบันทึกและแปลงหลักเลขเป็นภาษาไทยได้ นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่าหลักร้อยล้านผู้เรียนผิดพลาดหลักเลขน้อยกว่าผิดพลาดในการล่ามเพียงบางส่วนและผิดพลาดในการล่ามบางตัวเลข สำหรับผู้เรียนเลขหลักร้อยล้านฟังเข้าใจและแปลงหลักเลขได้ง่ายกว่าหลักอื่น เนื่องจากหลักหน่วยนับของภาษาญี่ปุ่นแบ่งเป็น สิบ ร้อย พัน หมื่น ร้อยล้าน การฟังทำความเข้าใจหลักร้อยล้าน “หนึ่งร้อยล้าน” ง่ายและรวดเร็วกว่า “สิบหมื่น” หรือ “ร้อยหมื่น”

ลักษณะข้อผิดพลาดสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่ระบุว่าปัญหาหลักในการล่ามตัวเลข คือ ปัญหาการฟังตัวเลข การแปลงหลักเลข การจดจำและการจดบันทึก การไม่มีสมาธิ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของผู้เรียน กล่าวคือ ผู้เรียนประเมินตนเองในระดับปานกลางในด้านการฟังและเข้าใจเนื้อหา การจดจำ การใช้บันทึก และการล่ามตัวเลขเป็นภาษาปลายทาง ขณะที่ผู้เรียนประเมินตนเองในระดับไม่ดีในด้านการจดบันทึกโดยไม่เสียสมาธิในการฟัง และการตอบสนองและล่ามได้อย่างรวดเร็ว

การที่ผู้เรียนไม่สามารถล่ามได้ถูกต้องโดยเฉพาะการล่ามตัวเลขในประโยค สาเหตุหลัก คือ ปัญหาในขั้นตอนการฟังซึ่งเป็นหลักเบื้องต้นของการล่ามแบบพูดสลับ (Takeda, 2021b, p. 160) ผู้เรียนยังไม่สามารถฟังทัน ฟังครบถ้วน แยกแยะเสียงที่คล้ายกัน ฟังเข้าใจหลักตัวเลข จดจำหรือจดบันทึกได้อย่างถูกต้อง จึงไม่สามารถล่ามเป็นภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นในการฝึกการล่ามควรให้ความสำคัญกับการฟังโดยเฉพาะเสียงที่คล้ายกัน และการฟังพร้อมจดบันทึก เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังอย่างเข้าใจพร้อมจดบันทึกโดยไม่เสียสมาธิในการฟัง

6.2 การจดบันทึกในการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทย

ผู้เรียนทั้งหมดมีการจดบันทึกขณะปฏิบัติงานล่าม แต่ผู้เรียนที่ใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขในการจดบันทึกมีเพียงร้อยละ 36 ของกลุ่มตัวอย่าง 25 คน ขณะที่ผู้เรียนเกินกึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 64) ใช้วิธีการจดบันทึกในแบบของตนแทนการใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลข แสดงให้เห็นว่าแม้ผู้เรียนผ่านการฝึกการล่ามด้วยตารางเปรียบทียบหลักเลข แต่อาจยังไม่คุ้นเคยจึงเลือกจดบันทึกในรูปแบบของตนเองซึ่งตนคุ้นเคยกว่า สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขในการจดบันทึกในการล่ามตัวเลขว่าสามารถช่วยได้ในระดับปานกลาง ดังนั้นสำหรับผู้เรียนจึงยังไม่อาจกล่าวได้ว่าตารางเปรียบเทียบหลักเลขช่วยในการจดบันทึกและช่วยในการล่ามตัวเลขอย่างชัดเจน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดบันทึกกับความถูกต้องในการล่ามตัวเลขในเชิงสถิติไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดบันทึกกับความสามารถในการล่ามตัวเลข กระนั้นเมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้เรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยการล่ามตัวเลขสูงกับกลุ่มผู้เรียนที่ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำพบว่าผู้เรียนที่ได้คะแนนสูงใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขมากกว่ารูปแบบอื่น ขณะที่ผู้เรียนที่ได้คะแนนต่ำไม่พบแนวโน้มรูปแบบการจดบันทึกที่ชัดเจน

แม้ผู้เรียนใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขหรือใช้รูปแบบการจดบันทึกของตน แต่การที่ผู้เรียนประเมินตนเองว่ายังไม่สามารถจดบันทึกได้อย่างรวดเร็วและไม่เสียสมาธิในการฟัง (ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ไม่ดี”) และยังไม่สามารถใช้บันทึกช่วยในการล่ามได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “ปานกลาง”) แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนยังไม่สามารถจดบันทึกพร้อมการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และผลการทดสอบเชิงสถิติไม่อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการจดบันทึกสัมพันธ์กับคะแนนผลทดสอบในการล่ามตัวเลขจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย อย่างไรก็ดี พบแนวโน้มว่าการจดบันทึกช่วยในการล่ามตัวเลขและรูปแบบการจดบันทึกด้วยตารางเปรียบเทียบหลักเลข การจดตัวเลขพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรภาษาอังกฤษ การจดตัวเลขพร้อมอักษรภาษาญี่ปุ่น สามรูปแบบนี้ช่วยในการล่ามตัวเลขได้ สอดคล้องกับกนกพร นุ่มทอง (2564, น. 52) ซึ่งศึกษาการล่ามตัวเลขภาษาจีนและภาษาไทยพบว่า “การสร้างตารางเพื่อช่วยในการแปลงฐานเลขและการฝึกฝนคำนวณและแปลกลับไปกลับมาระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทยช่วยให้ความผิดพลาดในการแปลแบบล่ามมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

นอกจากรูปแบบการจดบันทึกแล้ว ปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการจดบันทึกของผู้เรียน คือ การจดบันทึกโดยไม่เสียสมาธิในการฟัง ซึ่งเป็นปัญหาในขั้นแรกของการล่ามเช่นเดียวกับปัญหาการฟังในข้างต้น สอดคล้องกับกนก รุ่งกีรติกุล (2566ก, น. 61-64) ที่กล่าวว่าผู้เรียนอาจเสียสมาธิกับการแปลงตัวเลขในหัวหรือมัวจดบันทึกทำให้เนื้อหาส่วนอื่นบกพร่อง ดังนั้นในการฝึกฝนการล่าม ผู้สอนควรแนะนำวิธีการจดบันทึกที่มีประสิทธิภาพและหลากหลาย แต่ผู้เรียนสามารถหาเทคนิคหรือรูปแบบของตนมาใช้ในการจดบันทึกโดยไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบตารางเปรียบเทียบหลักเลข ผู้สอนควรฝึกฝนการฟังพร้อมการจดบันทึกโดยมีสมาธิจดจ่ออยู่เสมอ

แม้เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีการระบุถึงปัญหาการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทยทั้งการแปลงหลักเลข การจดบันทึก แต่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรมเชิงประจักษ์ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาโดยอ้างอิงจากประสบการณ์ของผู้สอนหรือล่าม งานวิจัยนี้จึงเป็นงานวิจัยที่ศึกษาและแสดงผลการวิจัยเชิงประจักษ์ที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่นในหัวข้อเดียวกัน

7. ข้อเสนอแนะ

ปัญหาหลักในการล่ามตัวเลขของผู้เรียน คือ การฟัง การแปลงหลักเลข และการจดจำหรือการจดบันทึกโดยไม่เสียสมาธิในการฟัง และผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับการจดบันทึกด้วยตารางหลักเลข

ดังนั้นการฝึกการฟัง จดจำและจดบันทึกจึงเป็นสิ่งสำคัญในเบื้องต้น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟัง ทำความเข้าใจ วิเคราะห์เนื้อหา มีความจดจ่อ สมาธิ ผู้สอนสามารถใช้การฝึกการฟังและการแปลงหลักเลขด้วยการแบ่งตัวเลขเป็นกลุ่มตามหลักการนับหน่วยของภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่หลักหมื่น แสน ล้าน สิบล้าน ร้อยล้าน การแบ่งข้อมูลออกเป็นก้อนข้อมูล (Chunk) เป็นวิธีการฝึกล่ามที่มีประสิทธิผล (Komatsu, 2022, p. 114) การฝึกฝนควรทำซ้ำ ๆ และเน้นตั้งแต่เลขหลักล้านซึ่งเป็นเลขหลักที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาในการล่าม จากการที่ผู้เรียนยังเห็นว่าตารางเปรียบเทียบหลักเลขมีส่วนช่วยในการล่ามตัวเลขในระดับปานกลางและมีผู้เรียนในกลุ่มผู้มีความสามารถสูงจดบันทึกในรูปแบบตัวเลขพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรย่อภาษาอังกฤษหรือภาษาญี่ปุ่น ผู้สอนสามารถแนะนำและฝึกการใช้ตารางเปรียบเทียบหลักเลขและรูปแบบการจดบันทึกพร้อมสัญลักษณ์หรืออักษรภาษาอังกฤษหรือภาษาญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้เรียนเลือกจดบันทึกในรูปแบบที่ตนถนัด สำหรับการฝึกฟัง จดจำ ความจดจ่อหรือสมาธิ และการถ่ายทอดเป็นภาษาปลายทาง ผู้สอนสามารถใช้วิธีการฝึกการจดจำและการผลิตซ้ำ (Retention/Reproduction) และการฝึกจดบันทึกขณะฟังตัวเลขควบคู่กัน นอกจากนี้วิธีหนึ่งที่มีประสิทธิผล คือ การตอบสนองฉับพลัน (Quick response) (Takada & Mao, 2018, p. 3) ผู้สอนสามารถประยุกต์แอปพลิเคชันต่าง ๆ ในการฝึก เช่น Quizlet เพื่อให้ผู้เรียนฝึกนอกชั้นเรียน สำหรับเนื้อหาการฝึกสามารถกำหนดการฝึกตัวเลขตั้งแต่เลขหลักหมื่น เน้นตัวเลขที่เสียงคล้ายกันและหน่วยที่มีศูนย์ และเมื่อคล่องแคล่วขึ้นแล้วให้ฝึกโดยเน้นตั้งแต่เลขหลักล้าน สำหรับการฝึกการล่ามตัวเลขในประโยคที่มีบริบท นอกจากการจัดทำสื่อเสริมโดยประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันต่าง ๆ แล้ว ผู้สอนสามารถแนะนำเว็บไซต์ข่าวต่าง ๆ โดยเฉพาะข่าวเศรษฐกิจเพื่อฝึกการฟังตัวเลขในประโยคซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเห็นบริบทที่มีความหลากหลาย ทันสมัยและสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติงานล่าม เนื่องจากในการล่ามส่วนใหญ่ตัวเลขจะปรากฏพร้อมบริบท เช่น จำนวนประชากร จำนวนสินค้า แนวทางการฝึกฝนการล่ามพร้อมการจดบันทึกข้างต้นอย่างต่อเนื่องสามารถช่วยพัฒนาทักษะการล่ามตัวเลขภาษาญี่ปุ่น-ไทยของผู้เรียนชาวไทย

เอกสารอ้างอิง/References

กนก รุ่งกีรติกุล. (2566ก). *ฝึกฝนกลยุทธ์ล่ามภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น.* มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะอักษรศาสตร์, ภาควิชาภาษาปัจจุบันตะวันออก.

กนก รุ่งกีรติกุล. (2566ข). การวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนกลับจากผู้เรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาการแปลแบบล่ามภาษาญี่ปุ่น. *วารสารอักษรศาสตร์และไทยศึกษา*, *45*(2), 1-19.

กนกพร นุ่มทอง. (2564). การศึกษาแนวทางการจดบันทึกในงานล่ามจีน-ไทย ไทย-จีนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข. *มนุษยศาสตร์สาร*, *22*(1), 52-64.

กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ คะตะกิริ, บุษบา บรรจงมณี, พัชราพร แก้วกฤษฎางค์, สุณีย์รัตน์ เนียรเจริญสุข, และ สมเกียรติ เชวงกิจวณิช. (2557). *ศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นที่ควรรู้.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เซเลสโกวิตช์, ดี. (2565). *การแปลแบบล่ามในการประชุมระหว่างประเทศ: ปัญหาเรื่องภาษาและการสื่อสาร* (ศศี จันทร์ประพันธ์, ผู้แปลและวิเคราะห์เพิ่มเติม). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณรงค์ศักดิ์ พิชญพิศุทธิ์. (2567). ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการใช้คลิปข่าวจาก YouTube ช่องข่าวญี่ปุ่นในการฝึกแปลแบบล่ามพูดตามจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, *14*(1), 148-166.

ณัฏฐิรา ทับทิม. (2565). ปัญหาการล่ามภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทางในสายงานอุตสาหกรรมผ่านการวิเคราะห์เชิงภาษาศาสตร์: กรณีศึกษาการล่ามในสถานการณ์จำลองสายงานอุตสาหกรรม. *วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา*, *12*(2), 147-166.

ทิพย์สิริ กาญจนวาสี และ ศิริชัย กาญจนวาสี. (2564). *วิธีวิทยาการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิมพ์ทันใจ.

ธารทิพย์ แก้วทิพย์. (2545). การแปลแบบล่าม: แนวคิดเชิงทฤษฎีและวิธีปฏิบัติ. *วารสารศิลปศาสตร์*, *2*(10), 26-42.

นันท์ชญา มหาขันธ์. (2556). *รายงานวิจัย การทำงานภายใต้วัฒนธรรมที่แตกต่าง: ปัญหาและความคาดหวังของบริษัทญี่ปุ่น*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2539). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. *วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, *2*(1), 64-70.

บุญชู ตันติรัตนสุนทร. (2552). *ล่ามอาชีพ.* บ้านพระอาทิตย์.

บุษบา บรรจงมณี. (2547). รายงานการศึกษาความต้องการใช้งานล่ามภาษาญี่ปุ่น-ไทยและแนวทางพัฒนาการสอนวิชาการแปลแบบล่าม. *วารสารมนุษยศาสตร์*, *12*, 12-26.

บุษบา บรรจงมณี. (2549). *ทางลัด...สู่ล่าม Tsuuyaku e no michi.* สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.

พัชยา โสภณสิทธิพงศ์. (2560). การเปลี่ยนแปลงของสภาวะการทำงานกับการลาออกจากงานของล่ามภาษาญี่ปุ่นในบริษัทญี่ปุ่นเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา ฉบับพิเศษ 2560*, 172-185.

มธุรส แพทย์ชีพ และ Shinohara Nobuaki. (2562). ปัญหาการสื่อสารของชาวญี่ปุ่นในการเข้ารับบริการในโรงพยาบาลรัฐของไทย. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, *8*(1), 41-268.

รัชนี ปิยะธำรงชัย. (2561). บทบาทและปัญหาความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการทำงานของล่ามภาษาญี่ปุ่นชาวไทยภายใต้บริบท “ความเป็นญี่ปุ่น”: กรณีศึกษาบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมของไทย. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม*, *7*(2), 51-90.

วรรณิดา ยืนยงค์ และ สมเกียรติ เชวงกิจวณิช. (2562). บทบาทหน้าที่ของล่ามและปัญหาการล่ามภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในโรงงานอุตสาหกรรมของประเทศไทย. ใน จันทิมา อังคพณิชกิจ (บรรณาธิการ), *รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษาระดับชาติ สรรพศาสตร์สรรพศิลป์ ประจำปี 2562* (น. 441-461). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศศี จันทร์ประพันธ์. (2559). การแปลตัวเลขในการล่ามการประชุมไทย-อังกฤษ. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, *35*(1), 61-77.

สมเกียรติ เชวงกิจวณิช และ กนกวรรณ เลาหบูรณะกิจ คะตะกิริ. (2568). การสำรวจภูมิทัศน์งานวิจัยด้านภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย. *วารสารศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, *25*(1), 26-53.

สิริขวัญ สงวนผล. (2555). ญี่ปุ่นกับการให้บริการล่ามทางการแพทย์เพื่อผู้ป่วยชาวต่างชาติ. *วารสารญี่ปุ่นศึกษา*, *29*(2), 92-107.

สุภางค์ จันทวานิช. (2549). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Albl-Mikasa, M. (2006). Reduction and expansion in notation texts. In G. A. Heidrun (Ed.), *Text and Translation, Theory and Methodology of Translation* (pp. 195-214). Narr. https://www.researchgate.net/publication/273804649_2006_Reduction_and_expansion_in_notation_texts

Albl-Mikasa, M. (2008). (Non-) Sense in note-taking for consecutive. *Interpreting International Journal of Research and Practice in Interpreting*, *10*(2), 197-231. https://doi.org/10.1075/intp.10.2.03alb

Chanprapun, S. (2020). Directionality effects on accuracy in English-Thai consecutive interpreting of quantity numbers. *LEARN Journal: Language Education and Acquisition Research Network Journal*, *13*(2), 80-92.

Chen, S. (2016). Note-taking in consecutive interpreting: A review with special focus on Chinese and English literature. *The Journal of Specialised Translation*, 26, 151-171.

Gile, D. (2012). *Basic concepts and models for interpreter and translator training* (Rev. ed., K. Tanabe, M. Nakamura, & J. Matsunawa, Trans.). Misuzu Shobo. (Original work published 1995). (in Japanese)

Her, H. L. (2001). Notetaking in basic interpretation class: An initial investigation. *Studies of Translation and Interpretation*, *6*, 53-77.

Ilg, G., & Lambert, S. (1996). Teaching consecutive interpreting. *Interpreting*, *1*(1), 69-99.

Komatsu, T. (2022). *Tsuuyaku no gijutsu* (13th ed.). Kenkyusha. (in Japanese)

Miller, G. A. (1956). The magical number seven, plus or minus two: Some limits on our capacity for processing information. *Psychological Review*, *63*(2), 81–97. https://doi.org/10.1037/h0043158

Morishita, M. (2018). Tsuuyaku kurasu ni okeru noototeikingu no shidou-moderunooto to jibun no nooto no hikaku wo chuushin ni. *Gengogakushuu to kyouikugengo gaku*, *2017*, 97-102. (in Japanese)

Nishikito, E. (2017). An analysis of the teamwork between doctors and medical interpreters: Derived from simulated consultations mediated by Japanese-Thai interpreters. *JSN Journal*, *7*(3), 186-203.

Pöchhacker, F. (2010). Interpreting studies. In Y. Gambier & L. van Doorslaer (Eds.), *Handbook of translation studies* (Vol. 1, pp. 158–172). John Benjamins.

Sekine, M. (2019). *Doujitsuuyaku koko dake no hanashi purotsuuyakusha no nootojutsu koukai*. ALC PRESS. (in Japanese)

Setton, R. (2002). Revisiting the classics Seleskovitch: A radical pragmatist before her time. *The Translator*, *8*(1), 117-124.

Someya, Y. (2005). Tsuuyaku noototeikingu no riron no tame no shiron- ninchigengotekikousatsu. *Tsuuyaku kenkyuu*, *5*, 1-29. (in Japanese)

Someya, Y. (2017). *Consecutive notetaking and interpreter training*. Routledge.

Takada, Y., & Mao, Y. (2018). *Nitchuu chuunichi tsuuyaku toreeningu*. Taishukan. (in Japanese)

Takeda, K. (2021a). Tsuuyaku to wa nanika. In K. Torikai (Ed.), *Yawaraka akademizumu - Wakaru shiriizu yoku wakaru honyakutsuuyakugaku* (pp. 156-157). Minerva Shobou. (in Japanese)

Takeda, K. (2021b). Doryoku moderu. In K. Torikai (Ed.), *Yawaraka akademizumu- Wakaru shiriizu yoku wakaru honyakutsuuyakugaku* (pp. 160-161). Minerva shobou. (in Japanese)

Yamada, H. (2018). Validity of note-taking for new consecutive interpreting learners: An empirical study of university interpretation courses. *Theory and Practice in Language Studies*, *8*(11), 1387-1396. http://dx.doi.org/10.17507/tpls.0811.02

Yamamoto, K. (2020). Job needs and task analysis of Japanese-speaking Thai translators and interpreters: Implications for Japanese language education. *Humanities, Arts and Social Sciences Studies*, *20*(10), 65-89.